

Természetbe oltott érzékenység

Pinnan alla/Felszín alatt: finn kortárs képzőművészek kiállítása

BERTALAN MELINDA

Művészetek Háza – Dubniczay-palota, Magtár, Veszprém, 2016. VII. 5. – IX. 28.

Mi van a felszín alatt? Vajon mi mindent nyomunk és taposunk el, miközben tökéletesre csiszolgatjuk modern civilizációnkat, hogy minden szempontból a kényelmünket szolgálja? Nem feledkezünk-e meg közben a legfontosabb alapkövekről, amikre építhetünk: természeti környezetünkről, hagyományainkról, örökségünkről? Tiszteljük-e azokat eléggé, vagy emberi felsőbbrendűségünkől megrészegülve mindent felélünk?

Szembesítő kérdések, amelyeket a veszprémi Művészetek Háza aktuális, három kortárs finn képzőművész, *Kaisu Koivisto* szobrászművész, *Outi Särkikoski* kerámiaművész és *Riitta Turunen* textilművész kiállítása a maga módján mind feltesz. Finoman, nem tolakodón, a felhasznált anyagok és formák, a tér és a megjelenített tárgyak kontrasztja révén. A három alkotó munkáit a természet közelsége, az érzékenység köti össze. Ezek azok a pillérek, amelyek miatt összeáll a kiállítás. S még egy tényező segítí ezt, a kiállításnak helyet adó Dubniczay-palota Magtárának épülete. Az itt látható művek nem függetlenek a hely kontextusától, a szcenika beleszövődik a művészek munkáinak a mondanivalójába.

KAISU KOIVISTO:
Hegyi cipő, 2014,
tűrabakancs,
elektrogalvanizált acél

Az épületbe lépve először Kaisu Koivisto szobraival találkozunk. Egy plafonról lógó, üvegszemmel bámuló számárfej, elejtett vadak, jégacélba fagyott hegyi cipő – egy hódítás jelképei fogadnak bennünket. Azonnali képzetársításokra hív ez a látvány: mintha egy vadászházban vagy egy különös mauzóleumban lennénk.

Koivistot észak zord vadonja, az emberi tevékenység környezeti hatásai inspirálták, alkotásai egyszerre táplálkoznak a Wunderkammerek hagyományából és az állatkeretek jogosságát firtató kérdésekből. Műveiben az északi népeknek a természettel való szoros együttélése jelenik meg, amit azonban az ellenkezőjére fordít át, és ironikusan a harmóniáról a kizsákmányolásra teszi át a hangsúlyt. Hol van már az az ember, aki a természetet nem csak használta, de csodálta is, elismerte annak erejét? Koivistónál ez a fajta alázat eltűnik, állatalakjai közelebről nézve jól reprezentálják, hogyan alakul át a természet mutogatnivaló terméké az ember keze alatt. Talán a legbeszédesebb ebből a szempontból installatív munkája, a *Megtisztelt* – fekete szöveten egy rókafej, amit a rozsdamar. A *Tájkép* pedig egy asztalon rövid földrajzleckeként a röghegységek kialakulását mutatja be. Koivisto ezúttal is kedvelt anyagát, az elektrogalvanizált acélt használja, a többi alkotáshoz képest azonban itt szembetűnőek az összeillesztések és a forrasztások,

amelyek mintha csak arra utalnának: íme, a természet modellje a tervezőasztalon, lássuk, miként alakíthatjuk át az iparosodás és a civilizáció érdekében.

Az emeleten kapott helyet Outi Särkkikoski és Riitta Turunen szekciója. Mindkettőjük alkotásainak közös nevezője a néphagyomány felé fordulás, az örökségül kapott értékek tisztelete, a nőiség megélése, a szexizmus, amit a fehérre mázolt falú, téglapadlós épület atmoszférája még inkább felerősít. Särkkikoski letisztult formavilágú alkotásaiban főként ezek a meghatározók, a természeti tematika nála inkább csak az anyaghasználatban jelenik meg: a Kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdióban készült, történelmi ereklyékre reflektáló, patchwork mintába összeálló kerámiaedényei és ládikái „az élővilág ajándékai”. Absztrakt kompozíciói, a ládikákba rejtett tárgyak egyszerre fragmentumok a múltból, az ősi szakralitás jelképei és hímzésekre emlékeztető darabok. Talán nem véletlen, hogy azonnal felkínálja a fiatal lányok kelenyégét őrző, rendkívül nagy becsben tartott tulipános láda asszociációját, miközben minimalizmusuk révén a tárgyak sajátosan „északi”-nak tulajdonított hangulatot sugallnak.

Turunen 1997 és 2016 között készített hímzett vékony fejkendőket sorozatát hozta el a kiállításra, melyeket édesanyja és az ő hímzőmunkája ihlettek. Az áttetsző sifon anyagokat intuitív módon finn vadvirágok motívumaival díszítette, melyek Koivisto tárgyaival is párbeszédet folytatnak. Kendőin az élethez kötő, anélkül csak pár napig vegetáló növények gyökereit is megmutatja – néha a virággal együtt, néha önmagában –, profán módon utalva rá, miképpen gyorsítja fel az egyébként elke-

Az előtérben
KAISU KOIVISTO:
Fej, 2016,
elektrogalvanizált acél,
üveg.

A háttérben
KAISU KOIVISTO:
Exponált, 2016,
elektrogalvanizált acél,
szövet

rülhetetlen elmúlást az ember a természetben, ugyanakkor átvitt értelemben szimbolizálja az elődeinkhez kötő szálak fontosságát is. Koivisto munkáival összekapcsolva pedig növény-állat-ember egyensúlyára is emlékeztet: bármelyik alábecsülése hasadásokhoz, a szöveteken megjelenő foltzásokhoz vezethet.

A hívószó: értékőrzés.

Balra az előtérben
OUTI SÄRKKIKOSKI:
Kincsek, 2016, kerámia doboz;
a falakon **RIITTA TURUNEN:**
Felszínen és alatta, 1997–2016,
sifon, hímzés.

Jobbra
OUTI SÄRKKIKOSKI:
Foltvarrás, 2016,
installáció, kerámia

